

Kitab Daniel - Nomer Satus Wolung Puluh Wolu

Saka Raphia tekan Panium: Mbabar Makna Profetis saka Peperangan Kuna

Jeff Pippenger

2024-04-18

Peperangan Raphia lan Peperangan Panium iku rong prastawa sajarah sing béda, kang dumadi ing jaman lan konteks sing béda, nanging kalorone padha nduwèni wigati ing sajarah Yudea kuna lan wilayah-wilayah ing sakupenge. Peperangan Raphia dumadi ing taun 217 SM. Peperangan Panium dumadi ing taun 200 SM antarané karajan Seleukus (raja ing sisih lor) lan karajan Ptolemeus (raja ing sisih kidul). Kaloro peperangan iki diidentifikasi ing ayat sewelas nganti limelas saka Daniel pasal sewelas. Kaloro peperangan iki ndhisiki Pambrontakan Makabe ing taun 167 SM.

Peperangan Panium njupuk jenengé saka ciri géografis ing sacedhaké, yaiku Gunung Panium, papan dumadiné pasulayan mau. Jeneng Panium asalé saka déwa Yunani Pan, kang kanggo dhèwèké ana candhi sing dikhususké ing kana. Papan iku katelah Panium amarga gegandhèngané karo pangibadah marang Pan. Komplèks candhi iku asring sinebut minangka Sanctuary of Pan, nekanaké kalungguhané minangka papan pangabdian religius lan pangibadah sing dipasrahaké marang déwa Pan. Tembung “Nymphaeum” nuduhaké sawijining monumèn utawa kuil cilik sing didedikasèkaké marang nimfa banyu ing agama Yunani lan Romawi kuna. Komplèks candhi ing Panium nyakup grotto lan sumber banyu alami, kang diyakini dienggoni para nimfa, mula kadhangkala papan iku uga sinebut Nymphaeum of Panium.

Sawisé kutha iku dibangun manèh lan diambakaké déning Hérodus Filipus, putrané Hérodus Agung, kutha iku banjur katelah Kaisaréa Filipi minangka pakurmatan marang Kaisar Romawi César Augustus lan marang Hérodus Filipus dhéwé. Komplèks Padaleman Suci iku dadi sawijining pusat agami sing wigati ana ing sajroning kutha iki.

Nalika pamaréntahan Kaisar Augustus, padaleman suci mau diprasetyakake manèh utawa diparingi asma anyar kanggo ngormati Augustus, minangka cerminan kultus kaisar lan manunggalé laku agama Romawi menyang tatanan agama lokal. Dhaérah ing sacedhaké kutha kuna Kaisarea Filipi, papan padalemané Pan dumunung, kadhangkala sinebut “Gapura Naraka” utawa “Gapura Hades.”

Ing ayat nembelas nganti sangalas saka Daniel pasal sewelas, katuduhaké telung wewengkon géografis penaklukan sing kudu dikalahaké déning Roma pagan supaya bisa mapan minangka karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci lan minangka raja sisih lor ing pasal iku. Ing ayat nembelas, jenderal Roma Pompey katandhani minangka sing nelukaké Siria ing taun 65 SM, banjur Yerusalem ing taun 63 SM. Ayat pitulas nganti sangalas nandhani panaklukan Mesir déning Julius Caesar, yaiku alangan katelu saka telu alangan mau. Peperangan Actium ing taun 31 SM nandhani wiwitaning telung atus sawidak taun nalika

Roma pagan bakal mrentah kanthi paling unggul minangka panggenapaning ayat patlikur saka Daniel pasal sewelas.

Ing ayat ka-20 pamaréntahané Augustus Caesar ditandhani, lan ing sajarah iku, Yesus miyos. Banjur ing ayat ka-21 lan ka-22 pamaréntahané Tiberius Caesar kang duraka diidentifikasi, mangkono nandhani panyalibané Kristus. Ing ayat ka-23, pakaryan prajanjèn kang ditindakaké wong-wong Yahudi Makkabi karo Roma kapir ditandhani, lan kanthi mangkono alur sajarah kang wiwit ing ayat ka-11 kaendheg, lan carita sajarah mau mundur manèh menyang mangsa 161 SM nganti 158 SM.

Ayat kaping telulukur nglambangaké garis keturunan wong Makabe, lan sanadyan ayat iku ora maringi sakehé rincian bab garis nubuatané, cathetan sajarah maringi iku. Ing taun 217 SM, kadadéan Peperangan Raphia, lan sawisé iku ana ratu bocah kang ndadèkaké Mesir dadi ringkih. Nalika para ratu Seleukus lan Yunani padha nyusun rancangan kanggo ngadhepi ratu bocah iku ing taun 200 SM, Roma melu mlebu ing sajarah lan dadi pambéla ratu bocah Mesir iku. Ing taun kang padha kadadéan Peperangan Panium. Banjur ing taun 167 SM perang gerilya wong Makabe diwiwiti.

Pambrontakan Makabe diwiwiti ing Modein ing taun 167 SM, lan pambrontakan iku kalebu tumindake wong-wong Makabe ora mung nglawan Kakaisaran Seleukia, nanging uga nglawan wong-wong Yahudi sing miturut panetepane padha sekuthu karo wong-wong Seleukia. Pambrontakan iku kagugah déning motif agama, lan ditindakaké tumrap mungsuh internal lan eksternal. Ing taun 164 SM wong-wong Makabe ngresmakaké manèh Padalemané Allah, lan lelakon iki dipèngeti lumantar pahargyan Hanukkah déning wong-wong Yahudi. Ing taun iku uga, Antiochus Epiphanes kang kondhang ala iku mati. Banjur wiwit taun 161 SM nganti 158 SM, “aliansi” ing ayat kaping rong puluh telu digawé karo Rum.

Siji-sijiné rujukan langsung marang wong Makkabi, pambrontakané, lan persekutuané karo Roma, kapanggih ana ing ayat kaping telulukur, nanging sajarah dinasti iku, sing sinebut Dinasti Hasmonea, diwiwiti ing Modein ing taun 167 SM, lan lumaku terus nganti tekan jaman salib. Wakil-wakil pungkasan saka Dinasti Hasmonea iku yaiku wong Farisi ing jamané Sang Kristus. Mulané, ana sawijining garis kenabian saka sajarah Yudaisme murtad kaya sing diwakili déning wong Makkabi, sing diwiwiti ing taun 167 SM ing pambrontakan Modein, lan pungkasané ana ing ayat kaping selikur lan rolikur nalika Gusti Yesus kasalib.

Sajarahé tekan ing sawijining titik balik ing ayat nembelas, nalika Roma, kanggo kaping pisanan, lumantar Pompey, ngrebut Yerusalem. Panyurung utamané kanggo ndatangkaké karusakan marang Yerusalem ing wektu iku yaiku pasulayan antarané rong golongan saka Dinasti Hasmonean. Wiwit wektu iku (63 SM), Yéhuda ana ing sangisoré pamaréntahan Roma. Dinasti Hasmonean saka kaum Makabe kanthi profètis diwiwiti ing peperangan ing Modein ing taun 167 SM, banjur dilebokaké ing sangisoré kakuwasan Roma ing taun 63 SM. Ora suwé sawisé wiwitan sajarah iku, kaum Makabe miwiti lan mlebu ing sawijining persekutuan karo Roma saka taun 161 SM nganti 158 SM. Wong-wong mau ana ing sangisoré

kakuwasan Roma wiwit taun 63 SM nganti salib lan karusakan pungkasan saka Yerusalem ing taun 70.

Garis kenabian para Makabe iku garis Yudaisme murtad, mula iku dadi pralambang tumrap garis Protestanisme murtad. Wiwit saka Perang Panium nganti hukum Minggu ing ayat nembelas, prastawa-prastawa kenabian taun 200 SM, 167 SM, 164 SM, lan pakempalan wiwit 161 SM nganti 158 SM bakal kaulang maneh ana ing sajarah Protestanisme murtad. Waymark-waymark iki bakal dumadi ana ing sajarah présidhèn kaping woluh kang asalé saka pitu sadurungé hukum Minggu. Taun 200 SM nglambangaké garis njaba saka sungu Republik gegayutan karo taun 167 SM, kang nglambangaké garis njero saka sungu Protestan murtad.

Tenger-tenger dalan iki sajatiné kasimpen ing sajroning garis sajarah Dinasti Hasmonean, nanging senadyan mangkono tetep dadi pérangan saka sajarah kang kasamuné ayat patang puluh saka Daniel sewelas. Iki minangka sawijining garis kang dadi pérangan saka “bagean panuwunané Daniel kang magepokan karo dina-dina wekasan.”

Kasunyatan manawa agama Yahudi ngrayakake Hanukkah kanggo mengeti pambrontakané para Makkabi, ora netepaké para Makkabi minangka wong-wong mursid. Amarga pambrontakan, shekinah ora tau bali menyang Bait Allah sing dibangun manèh sawisé pambuwangan pitung puluh taun. Pawarta kenabian sing pungkasan teka lumantar Malakhi kira-kira rong abad sadurungé para Makkabi. Sajarah para Makkabi nuduhaké yèn padha nglilani para pamimpin pulitiké uga nindakaké kalungguhan minangka imam agung, yaiku dosa sing tau dicoba déning Ptolemaios saka Mesir, lan uga tau dicoba déning Raja Uzia. Tradhisi nyatakake yèn Gusti Allah campur tangan kanggo nyegah Ptolemaios saka tumindak sacrilegious mau, lan pangandikané Gusti Allah kanthi langsung nyatakake yèn Gusti Allah pancèn campur tangan nalika Raja Uzia nyoba nindakaké pakaryané imam lan raja. Woh pungkasan saka dinastiné yaiku para Farisi. Ora ana alesan kanggo nyimpulaké yèn para Makkabi minangka pralambang kabeneran, senadyan ana pakurmatan sajarah sing bisa uga dicekel déning wong-wong Yahudi ing agama Yahudi modhèrn tumrap wong-wong mau.

Reformasi Protestan wiwit ing jaman Luther, lan iku minangka sawijining perkembangan sing lumaku saya maju. Iku dudu tradhisi anyar, amarga Gusti Yesus lan para sakabate iku Protestan, iku minangka sawijining pepadhang tumrap pepetenging sajarah, nalika Luther lan para reformator liyane padha kawungokaké. Puncak saka reformasi sing maju saya iki yaiku gerakan Millerit. Gusti Allah ora mung prelu nggugah para reformator wiwitan marang dosa-dosaning Babil, nanging Panjenengané karsa nuntun wong-wong mau mlebu ing pangerten kang kebak bab angger-anggeré, lan pakaryané ana ing pasamuwan suci swarga. Ing tanggal 19 April 1844 para Protestan nolak pepadhang reformasi sing saya nambahi lan dadi Protestanisme murtad.

Wong-wong Millerit sing setya nalika semana banjur “kaparingan jubah” lan katuntun mlebu ing Papan Mahasuci kanggo ngrampungaké pakaryan supaya dadi wong-wong

Kristen Protestan sing diwasa. Ing taun 1863, wong-wong sing wis kaparingan jubah mau, lumantar pambangkangan, nyingkiraké jubah Protestanisme, lan njupuk jubah Laodikia. Ing mangsa pungkasan panyegelan wong satus patang puluh papat èwu, kang diwiwiti rong puluh loro taun sawisé 11 September 2001, yaiku ing taun 2023, Singa saka taler Yehuda lagi mbukak meterai kayektèn-kayektèn sing nggenepi sajarah kang kasimpen ing ayat patang puluh saka Daniel pasal sewelas, yaiku sajarah wiwit ambruké Uni Soviet ing taun 1989 nganti tekan angger-angger Minggu sing bakal enggal rawuh. Kanthi nindakaké iki, Panjenengané wis mbukak meterai sajarah Yudaisme murtad minangka pralambang Protestanisme murtad.

Kaloro garis umaté Allah kang murtad, manawa sing saka Yehuda harfiah utawa Yehuda rohani (kalorone tanah kamulyan), padha pungkasané tumeka ing penaklukan Yerusalem, sing kapisan ing taun 63 SM, lan sing pungkasan nalika hukum Minggu kang bakal enggal rawuh. Kaloro garis iku nggambarake peperangan kang katuntun déning kayektèn agama kang kesasar. Kaloro garis iku nggambarake peperangan nglawan filsafat-filsafat agama Yunani, lan pungkasané wong-wong murtad mau dadi ing sangisoré kakuwasan Roma. Aku ngenali telung perang ing ayat patang puluh minangka pralambang ambruké Uni Soviet ing taun 1989, Perang Ukraina, lan Panium nalika hukum Minggu, kanthi ancas mbedakake telung perang iku saka telung perang donya.

“Pangandikanipun Allah sampun maringi pepènget bab bebaya ingkang sampun caket; menawi prekawis punika dipunlirwakaken, jagad Protestan badhé mangertosi menapa satemenipun ancasipun Roma, namung nalika sampun kasep sanget kanggé uwal saking jebakanipun. Piyambakipun kanthi meneng-meneng saweg tuwuh dados kuwasa. Piwulang-piwulangipun saweg nindakaken pangaribawa ing balé-balé legislatif, ing gréja-gréja, lan ing manahipun manungsa. Piyambakipun saweg ngedegaken bangunan-bangunanipun ingkang inggil lan ageng, ing papan-papan kasimpen ingkang rahasia, ing ngriku panganiaya-panganiyaipun ing jaman rumiyin badhé kaulang malih. Kanthi alus lan tanpa dipunsadari, piyambakipun saweg ngiyataken kakiyatan-kakiyatanipun kanggé nglajengaken ancasipun piyambak nalika wekdalipun rawuh kanggé nindak. Sedaya ingkang dipunkersakaken namung papan kang nguntungaken, lan punika sampun dipunparingaken dhateng piyambakipun. Kita badhé enggal ningali lan badhé ngrasakaken menapa ancasipun unsur Roma punika. Sinten kemawon ingkang pitados lan manut dhateng pangandikanipun Allah, awit saking punika badhé nandhang cela lan panganiaya.” *The Great Controversy*, 581.

Wiwit ayat sepuluh, kang ngenali ambruké Uni Soviet ing taun 1989, nganti tekan Perang Panium ing ayat limalas, kapausan wis “nguwataké pasukan-pasukane kanggo nggayuh ancasé dhéwé nalika tekan wektuné kanggo nyerang.” Ayat-ayat iki ngenali kahanan-kahanan nabi kang dadi “jerat” sing wis disawisaké déning kapausan, kang ora bakal bisa “diuculi.” Ing peperangan pungkasan, kang diwakili déning Perang Panium, gambar kéwan mau bakal kawangun ing Amérika Sarékat. Kawangunané gambar mau iku ujian pungkasan tumrap umaté Allah ing dina-dina wekasan.

“Gusti wis nedahaké marang aku kanthi cetha yèn reca kéwan galak iku bakal kawangun sadurungé mangsa sih-rahmat katutup; awit prakara iku bakal dadi ujian gedhé tumrap umaté Allah, kang lumantar iku nasib langgengé bakal diputusaké. ... Ing Wahyu 13 prakara iki katuduhaké kanthi cetha; [Wahyu 13:11–17, dipunpetik].

“Iki minangka ujian kang kudu dialami dening umate Gusti Allah sadurunge padha kasegel. Kabeh wong kang mbuktekake kasetyane marang Gusti Allah lumantar netepi angger-anggering Toret Panjenengane, lan nolak nampani sabat palsu, bakal kalebet ana ing sangisoring panji-panji Pangeran Yehuwah, Gusti Allah, lan bakal nampa segel saka Gusti Allah kang gesang. Wong-wong kang nyerahake bebener kang asalé saka swarga lan nampani sabat Minggu, bakal nampa tandha saka kéwan galak iku.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Pambentukan gambar kéwan galak iku dipralambangaké déning mangsa nalika pasrawungan karo Roma dipasuki. Tanduk Protestan saka Amérika Sarékat dadi para putri Roma ing taun 1844, lan wiwitaning sajarahé kaulang manèh ing pungkasaning sajarahé nalika sapisan manèh padha netepaké kanggo niru ibuné.

“Aku weruh manawa kéwan sing sungu loro iku nduwèni cangkem naga, lan manawa kakuwasané ana ing endhasé, lan manawa katetepan iku bakal metu saka cangkemé. Banjur aku weruh Sang Ibu para Sundel; manawa ibu iku dudu para anak wadoné, nanging kapisah lan béda cetha saka wong-wong mau. Dhèwèké wis naté ngalami mangsané dhéwé, lan iku wis kapungkur, lan anak-anak wadoné, yaiku sekte-sekte Protestan, dadi golongan sabanjuré kang maju ing panggung lan nindakaké pikiran sing padha kaya sing diduwèni ibuné nalika dhèwèké nganiaya para suci. Aku weruh manawa kaya déné ibuné wis saya susut ing kakuwasan, anak-anak wadoné wis saya tuwuh, lan rauh bakal nindakaké kakuwasan sing biyèn tau ditindakaké déning ibuné.”

“Aku weruh manawa pasamuwan nominal lan para Adventis nominal, kaya Yudas, bakal ngiyanti kita marang wong-wong Katulik supaya oleh pangaribawané wong-wong mau kanggo nglawan kayektèn. Ing wektu iku para suci bakal dadi umat kang samar, ora pati kawentar ing antarané wong-wong Katulik; nanging pasamuwan-pasamuwan lan para Adventis nominal kang ngerti pracaya lan adat pakulinan kita (amarga padha sengit marang kita marga saka Sabat, awit padha ora bisa mbantah iku) bakal ngiyanti para suci lan nglapuraké wong-wong mau marang wong-wong Katulik minangka wong-wong kang nglirwakaké pranatan-pranataning rakyat; yaiku, manawa padha netepi Sabat lan nglirwakaké Minggu.

“Banjur wong-wong Katolik bakal dhawuh marang wong-wong Protestan supaya maju, lan ngetokake sawijining pranatan manawa sakèhé wong sing ora gelem ngreksa dina kapisan ing minggu, minangka ganti dina kapitu, bakal dipatèni. Lan wong-wong Katolik, sing cacahé akèh, bakal ndhukung wong-wong Protestan. Wong-wong Katolik bakal masrahake kuwasa marang patunging kéwan galak mau. Lan wong-wong Protestan bakal tumindak kaya ibuné biyèn tumindak sadurungé wong-wong mau, yaiku kanggo numpes para suci. Nanging sadurungé pranatané mau ngasilaké utawa ngundhuh woh, para suci bakal kapitulungan déning Swaraning Allah.” Spalding lan Magan, 1, 2.

Ing wacana punika wonten kalih golongan “nominal,” ingkang tegesipun “namung wonten ing nama,” ingkang ngiyanti tiyang-tiyang setya kagunganipun Allah dhateng umat Katolik. Pangertosan Ellen White ngenani gréja-gréja nominal lan Adventis nominal béda saking punapa ingkang saéstunipun dipunlambangaken déning golongan-golongan punika ing akhir jaman, awit miturut pangertosanipun, “Adventis nominal” badhé makili satunggaling tiyang Kristen ingkang ngakeni pracaya dhateng rawuhipun malih Kristus. Nanging para nabi ngandika langkung tumrap akhir jaman tinimbang tumrap jaman nalika piyambakipun gesang, lan satunggaling “Adventis nominal” ing akhir jaman makili gréja Advent Hari Ketujuh Laodikia, lan gréja-gréja nominal punika inggih para turunan saking tiyang-tiyang ingkang dados para putri Roma ing taun 1844.

Para Adventis Dina-Kaping Pitu bakal sengit marang “wong-wong kang ora misuwur,” yaiku para wakilé Gusti Allah sing sejati, amarga wong-wong mau “ora bisa mbantah kayektèn bab dina Sabat,” kang makili Sabaté tanah nalika ngaso. Greja Adventis Dina-Kaping Pitu ngakoni yèn njunjung dina kapitu minangka dina pangibadah, nanging ing dina-dina pungkasan Sabat kang ora bisa dibantah déning wong-wong mau iku yaiku “pitung kaping,” saka Imamat rong puluh enem, kang dadi kayektèn dhasar kang kapisan sing padha tolak ing taun 1863.

Pethikan sing saiki kita rembug iki lagi nemtokake dinamika nubuatan sing gegandhengan karo sajarah sing diwiwiti nalika hukum Minggu sing bakal enggal teka, nanging sajarah panggodhéan pungkasan sing ndhereki hukum Minggu iku kawitan kalaksanani ana ing Amerika Serikat. Nalika hukum Minggu, Amerika Serikat bakal meksa saindenging jagad supaya ngadegaké sawijining reca tumrap kéwan galak iku, nanging sadurunge padha ngrampungaké pagawean mau, padha bakal wis ngadegaké sawijining reca tumrap kéwan galak iku ana ing Amerika Serikat.

“Nalika Amerika, tanah kabébasan agami, bakal manunggal kaliyan Kepausan ing meksa swaraning ati lan nyurung manungsa supaya ngurmati sabat palsu, bangsa-bangsa ing saben nagara ing salumahing bumi bakal katuntun ngetutaké tuladha dheweke.”
Testimonies, jilid 6, 18.

“Bangsa-bangsa manca bakal ngetutaké tuladha Amerika Sarékat. Sanadyan dhèwèké dadi sing mimpin, nanging krisis sing padha bakal nekani umat kita ing kabèh péranganing donya.” Testimonies, jilid 6, 395.

Pacoban ageng tumrap umat Allah dumadi sadurunge hukum Minggu, awit ing wektu hukum Minggu, wektu sih-rahmat tumrap Advent Hari Ketujuh katutup. Pacoban iku kawejang minangka pambentukan gambaring kéwan galak, lan gambar kéwan galak iku yaiku gabungan antarané Gréja lan Nagara, kanthi Gréja nguwasani sesambungan mau. Kaya dene wong-wong Protestan dadi putri Roma ing taun 1844, lan putri iku minangka gambar saka ibuné, mangkono uga wong-wong Protestan sing murtad bakal nindakake pakaryan kang sejajar ing dina-dina pungkasan, awit Gusti Yésus tansah nggambarake pungkasaning sawijining perkara kanthi wiwitaning sawijining perkara.

Sajarah kang dipratelakaké déning “prajanjian” ing ayat kaping selikur telu saka Daniel pasal sewelas nggambaraké sawijining umat murtad kang ngakoni pracaya, saka nagara kang mulya, sing nggayuh kanggo mbentuk pasamuwan karo Roma. Taun 161 SM tekan 158 SM nggambaraké pambentukaning gambar kéwan galak, kang tumeka ing pucaké ana ing hukum Minggu.

Kita badhé nglajengaken panaliten punika wonten ing artikel salajengipun.

“Nanging punapa ta ‘gambar tumrap kewan galak’ punika? lan kados pundi gambar punika badhé kawangun? Gambar punika dipundamel déning kewan galak mawa sungu kalih, lan punika dados gambar tumrap kewan galak punika. Gambar punika ugi kasebat gambaripun kewan galak. Mila, supados mangertos kados pundi sipating gambar punika lan kados pundi badhé kawangunipun, kita kedah nyinau ciri-cirinipun kewan galak punika piyambak—yaiku kapausan.”

“Nalika pasamuwan wiwitan dadi rusak amarga nyimpang saka kasederhanaan Injil lan nampani ritus lan adat istiadat kaping, pasamuwan mau kelangan Roh lan kakuwasaning Allah; lan supaya bisa ngendhaleni ati nurani rakyat, pasamuwan mau ngupaya panyengkuyung saka kakuwasan sekuler. Asilé yaiku kapausan, sawijining pasamuwan kang nguwasani kakuwasan nagara lan nggunakaké kakuwasan iku kanggo nglajengaké tujuwané dhéwé, mligi kanggo ngukum ‘bid’ah.’ Supaya Amerika Sarékat bisa mbentuk gambar kewan galak iku, kakuwasan agama kudu nguwasani pamaréntahan sipil nganti wewenanging nagara uga bakal digunakaké déning pasamuwan kanggo nggayuh tujuwané dhéwé.” The Great Controversy, 443.